

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

แสงและเงา สี

8071102 (ART COMPOSITION)

แสงและเงา (LIGHT AND SHADOW)

แสงและเงา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างความลึกและมิติให้กับภาพ สามารถทำให้ภาพมีความสมจริงหรือให้ความรู้สึกราวกับที่ตึงตูดและมีชีวิตชีวาได้ ทำให้เกิดน้ำหนักบนวัตถุ แต่ละพื้นที่ของวัตถุจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากการรับแสงที่ไม่เท่ากัน บริเวณที่แสงส่องไม่ถึงก็จะเกิดเป็นเงาตกทอดไปบนส่วนอื่นของวัตถุ ทำให้เกิดน้ำหนักสีที่แตกต่างกัน มีน้ำหนักสีอ่อนแก่ตามทฤษฎีทางธรรมชาติ เกิดมิติ มีความตื้นลึกหนาบาง ทำให้เกิดระยะใกล้ไกล

ฉัตรชัย อรรถปักษ์ กล่าวว่า ทิศทางของแสงมีผลต่อการเกิดเงา แสงที่มาจากแหล่งกำเนิด
ต่างๆ ก็มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. แสงที่มาจากแหล่งกำเนิดโดยตรง ได้แก่ แสงแดด แสงประดิษฐ์
2. แสงที่มาจากการสะท้อนผิววัตถุ
3. แสงที่ส่องผ่านตัวกลาง

การใช้แสงและเงาในศิลปะ

1. การสร้างมิติ การใช้แสงและเงาช่วยสร้างความรู้สึกลึกของมิติในภาพวาดหรือประติมากรรม โดยการสร้างเงาในจุดที่แสงไม่สามารถส่องถึงได้ จะทำให้วัตถุดูเหมือนมีรูปร่างและมีความลึกขึ้น
2. การสร้างความรู้สึกลึกของเวลาและบรรยากาศ แสงที่แตกต่างกันในเวลาและสถานที่ เช่น แสงแดดในตอนกลางวันหรือแสงจากเทียนในตอนกลางคืน สามารถสร้างบรรยากาศที่แตกต่างในงานศิลปะได้
3. เทคนิคการไล่ระดับแสง เป็นเทคนิคที่เน้นการเปลี่ยนแปลงของแสงและเงาที่คมชัด เพื่อสร้างความโดดเด่นของรูปทรง และความรู้สึกในภาพ ซึ่งมักจะใช้ในงานของศิลปินยุคเรเนสซองส์ เช่น Caravaggio ที่ใช้เทคนิคนี้ในการสร้างภาพที่ดูมีความสมจริง

THE CALLING OF SAINT MATTHEW

1599–
1600
OIL ON CANVAS

322 CM × 340
CM

4. การสร้างอารมณ์และความรู้สึก แสงและเงาสามารถส่งผลการตีความของผู้ชม โดยแสงที่นุ่มนวลสามารถให้ความรู้สึกที่อบอุ่นหรือสงบ แต่แสงที่แข็งและตรงอาจทำให้ภาพดูมีความตึงเครียดหรือดูตัน
5. แสงแบบตรงและแสงสะท้อน การใช้แสงจากทิศทางต่าง ๆ เช่น แสงที่ส่องจากด้านหน้า ด้านข้าง หรือจากด้านบน สามารถทำให้เงาในภาพดูมีลักษณะต่างกัน เช่น เงาเงาบนผิวที่มีลักษณะเรียบกับผิวที่มีพื้นผิวขรุขระ

ลักษณะของแสงและเงา

แสงที่กระทบวัตถุทำให้เกิดเงา แบ่งเป็นระดับ ดังนี้

1. บริเวณสว่าง (LIGHT) บริเวณที่วัตถุได้รับแสงเพียงอย่างเดียว ทำให้เห็นสีที่มีน้ำหนักเท่าสีจริงของวัตถุนั้น ๆ

2. บริเวณสว่างที่สุด (HIGH LIGHT) คือ บริเวณที่วัตถุถูกแสงส่องสว่างที่สุด ส่วนใหญ่เกิดบนวัตถุที่มีผิวเรียบเป็นมันเกิดการสะท้อน เช่น โลหะ สังกะสี แก้ว พลาสติก เป็นต้น ทำให้สีของวัตถุมีค่าของน้ำหนัก เบากว่าสีจริงของวัตถุ

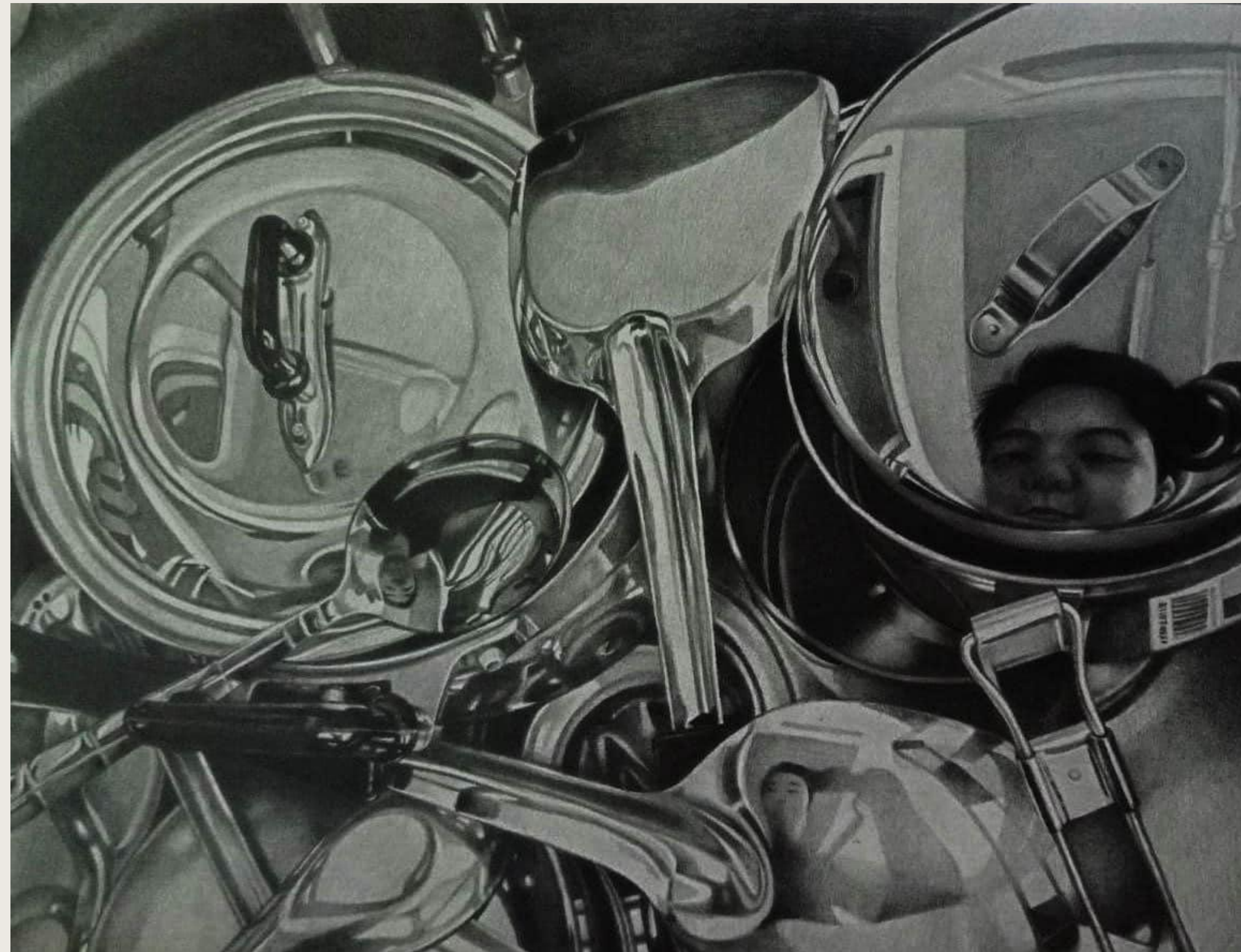
3. บริเวณเงา (SHADOW) คือ บริเวณที่วัตถุได้รับแสงเพียงบางๆ ทำให้น้ำหนักในส่วนนี้มีค่าน้ำหนักเข้มขึ้น

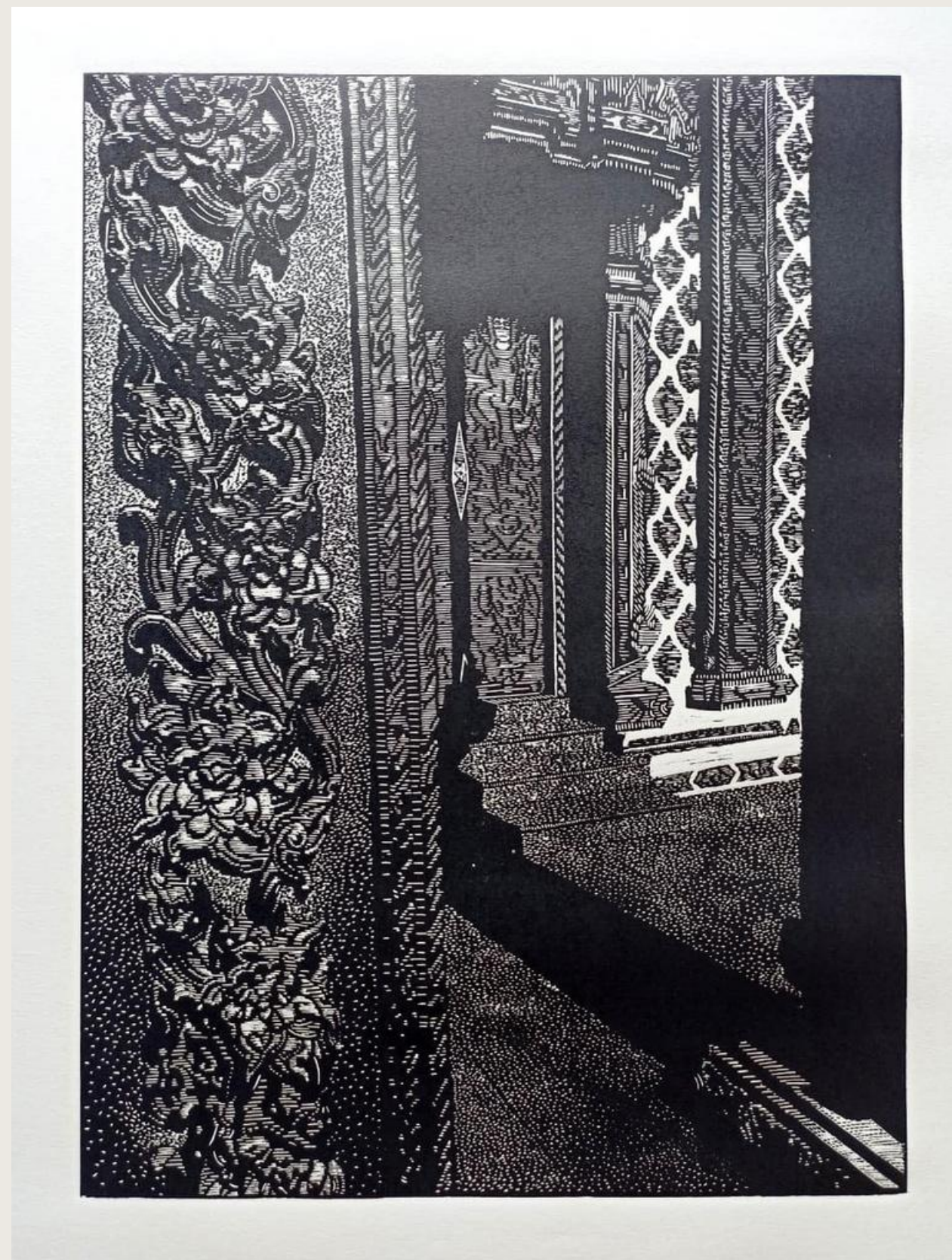
4. บริเวณเงามืด (CORE OF SHADOW) คือ บริเวณที่วัตถุได้รับแสงน้อยที่สุด ทำให้ในส่วนนี้ของวัตถุมีค่าน้ำหนักเข้มที่สุด

5. บริเวณแสงสะท้อน (REFLECTED LIGHT) คือ บริเวณที่วัตถุไม่ถูกแสงโดยตรง แต่ได้รับแสงสะท้อนจากวัตถุที่อยู่ใกล้ หรือพื้นระนาบที่รองรับวัตถุ ค่าน้ำหนักในส่วนนี้จะน้อยกว่าบริเวณเงามืด

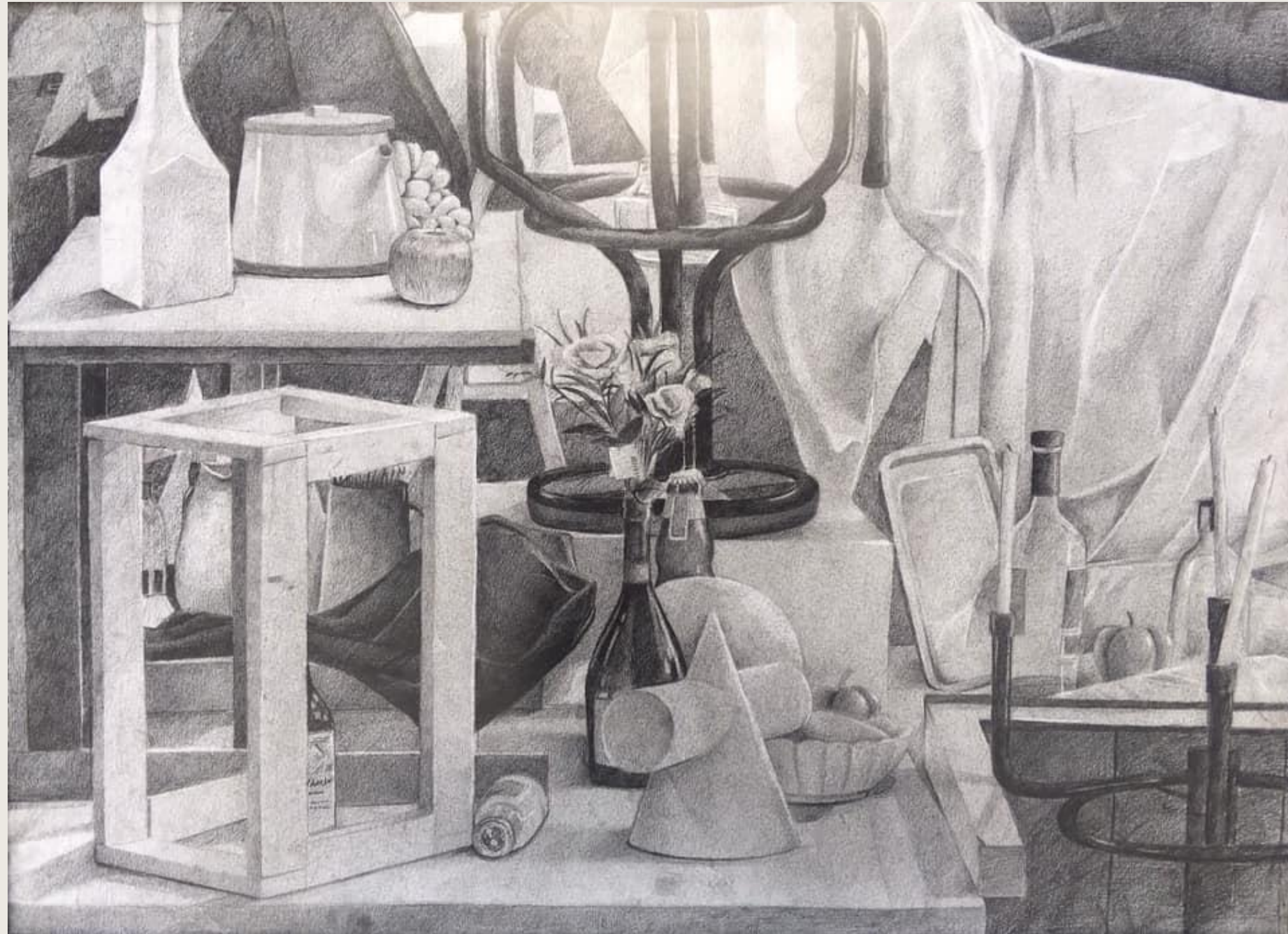
6. บริเวณเงาตกทอด (CAST SHADOW) คือ บริเวณที่เงาของวัตถุตกทอดไปบนพื้นหรือบนวัตถุอื่น น้ำหนักของเงาตกทอดในส่วนที่ใกล้ชิดวัตถุจะมีค่าความเข้มของน้ำหนักมากที่สุด และค่อยๆ จางลงตามความยาวของเงาตกทอด

ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

การใช้แสงและเงาในงานทัศนศิลป์

- 1. การสร้างมิติ** การใช้แสงและเงาช่วยสร้างมิติในงานทัศนศิลป์ ในจุดที่แสงไม่สามารถส่องถึงได้ จะทำให้วัตถุดูเหมือนมีมิติ รูปร่างที่มีความลึกขึ้น
- 2. การสร้างความรู้สึกของเวลาและบรรยากาศ** แสงที่แตกต่างกันในเวลาและสถานที่ เช่น แสงแดดในตอนกลางวันหรือแสงจากเทียนในตอนกลางคืน สามารถสร้างบรรยากาศที่แตกต่างในงานศิลปะได้
- 3. การไล่ระดับแสงเงา** เป็นเทคนิคที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของแสงเงาที่คมชัด เพื่อสร้างความโดดเด่น และมิติในภาพ ซึ่งมักจะใช้ในงานของศิลปินยุคเรเนสซองส์ เช่น CARAVAGGIO ที่ใช้เทคนิคนี้ทำให้ผลงานมีความสมจริง

4. การสร้างอารมณ์และความรู้สึก แสงเงาสามารถส่งผลต่อการตีความของผู้รับรู้ โดยแสงที่นุ่มนวลสามารถให้ความรู้สึกที่อบอุ่นหรือสงบ เสมือนการใช้สีในงานทัศนศิลป์

5. ทิศทางของแสง การใช้แสงจากทิศทางต่าง ๆ เช่น แสงที่ส่องจากด้านหน้า ด้านข้าง หรือจากด้านบน สามารถทำให้เงาในภาพดูมีลักษณะต่างกัน เช่น เงาบนผิวที่มีลักษณะเรียบกับผิวที่มีพื้นผิวขรุขระ

ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สีในงานทัศนศิลป์มีความสำคัญมากในการสร้างอารมณ์ ความรู้สึก และการสื่อสารแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ผลงาน สีจัดกระจายแบ่งตามวงจรรสี

ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สีขั้นที่ 1 (PRIMARY COLORS)

สีที่ไม่สามารถผสมได้จากการผสมสีอื่น ได้แก่

สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน

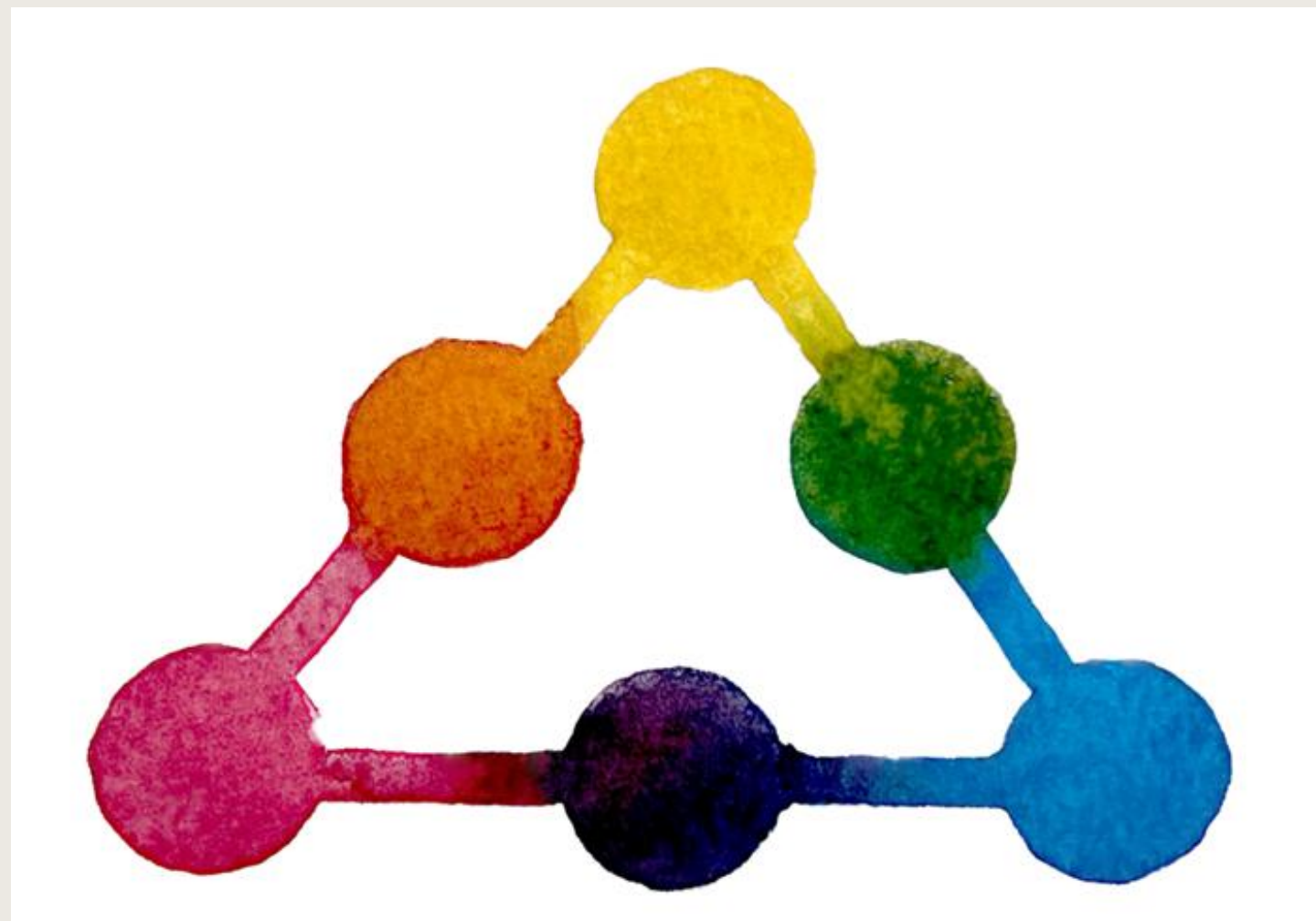

ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สีขั้นที่ 2 (SECONDARY COLORS)

สีที่ได้จากการผสมสีขั้น 1 จำนวน 2 สี ได้แก่ สีเขียว (สีน้ำเงินกับสีเหลือง) สีส้ม (สีแดงกับสีเหลือง) และสีม่วง (สีน้ำเงินกับสีแดง)

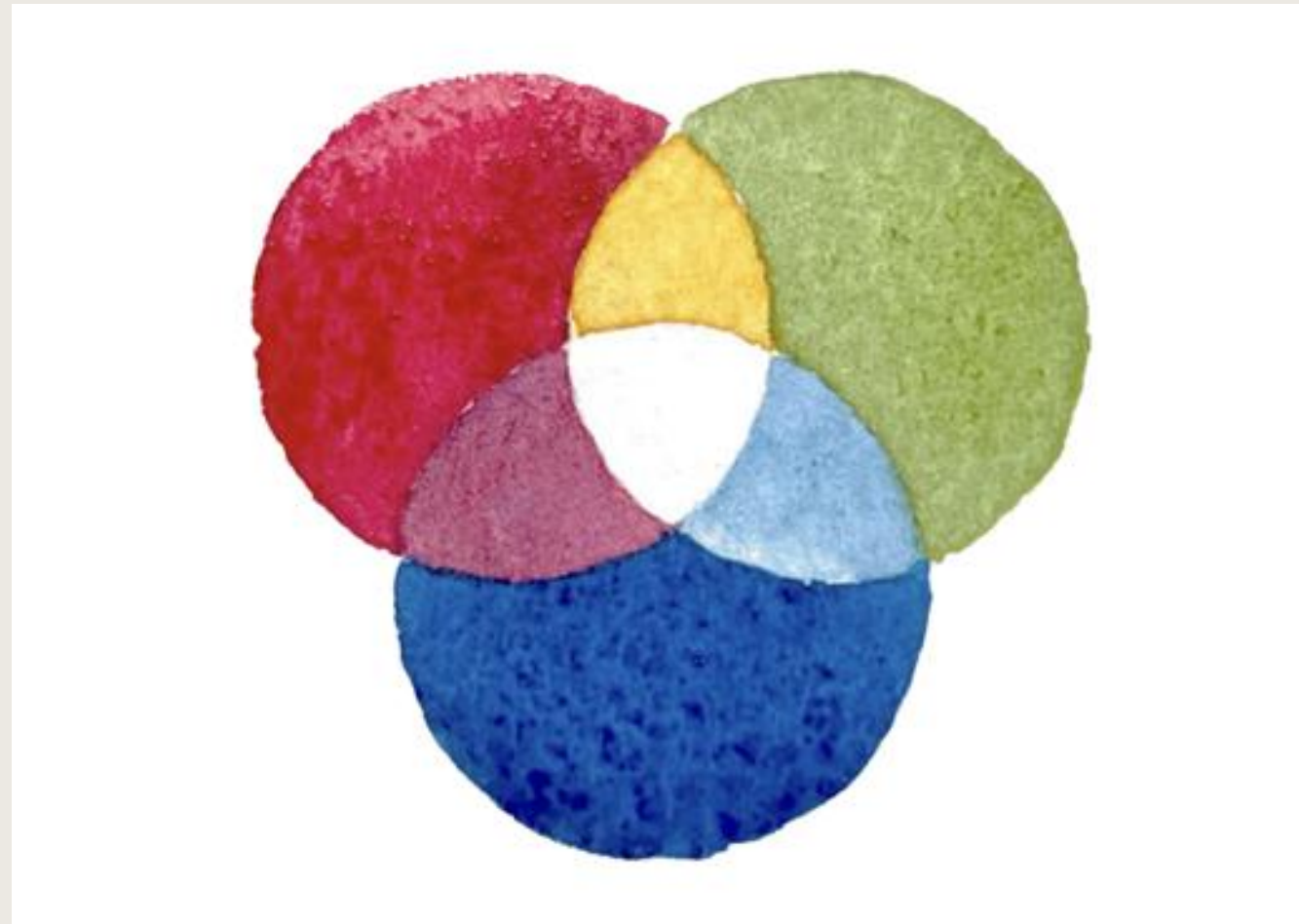
ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สีขั้นที่ 3 (TERTIARY COLORS)

สีที่ได้จากการผสมระหว่างสีขั้นที่ 1 และสีขั้นที่

2

ผลงานนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สรุ

แสงเงา เป็นเครื่องมือที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะใช้ในการเพิ่มมิติและความลึกในผลงาน ไม่ว่าจะเป็นในงานศิลปะ และสามารถกำหนดอารมณ์และการตีความของงานได้อย่างลึกซึ้ง เนื่องจากความเข้มข้นของแสงที่มากระทบกับวัตถุและสะท้อนเข้าสู่ตา ทำให้เกิดการรับรู้รูปร่างและสีของวัตถุต่าง ๆ รอบตัวได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ก็เพราะค่าความมืดและความสว่าง (แสงเงา) เป็นตัวกำหนด

สี เป็นทัศนธาตุที่สำคัญเช่นเดียวกัน โดยสีในงานทัศนศิลป์มีผลต่อความรู้สึกและความผันจินตนาการซึ่งอาจไม่ใช่ความจริงก็ได้ อิทธิพลของสีกับการรับรู้ สีมีความสำคัญอย่างมากในการรับรู้ของมนุษย์ สีไม่เพียงแต่ทำให้สามารถมองเห็นความแตกต่างของวัตถุได้เท่านั้น สียังก่อให้เกิดผลทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความชอบและความสวยงามอีกด้วย เราสามารถอธิบายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างรวดเร็ว